

**This is an electronic reprint of the original article.
This reprint *may differ* from the original in pagination and typographic detail.**

Author(s): Tilli, Jouni

Title: Talousapuja, elintasosurffareita ja Ismaelin jälkeläisiä : maahanmuuttajat poliittisessa retoriikassa

Year: 2016

Version:

Please cite the original version:

Tilli, J. (2016, 12.8.2016). Talousapuja, elintasosurffareita ja Ismaelin jälkeläisiä : maahanmuuttajat poliittisessa retoriikassa. *Politiikasta.fi*.
<http://politiikasta.fi/talousapuja-elintasosurffareita-ismaelin-jalkelaisia-maahanmuuttajat-poliittisessa-retoriikassa/>

All material supplied via JYX is protected by copyright and other intellectual property rights, and duplication or sale of all or part of any of the repository collections is not permitted, except that material may be duplicated by you for your research use or educational purposes in electronic or print form. You must obtain permission for any other use. Electronic or print copies may not be offered, whether for sale or otherwise to anyone who is not an authorised user.

TALOUSAPUJA, ELINTASOSURFFAREITA JA ISMAELIN JÄLKELÄISIÄ – MAAHANMUUTTAJAT POLIITTISESSA RETORIIKASSA

12.8.2016

12.8.2016politiikastaArtikkelit, Jouni Tili0

Suomalaiset poliitikot puhuvat maahanmuuttajista talous-, uhka- ja inhimillisen diskurssin puitteissa. Puolueiden sisälläkin on erilaisia painotuksia, eikä hallitus–oppositio-jako aina ole yksiselitteinen.

Suomeen saapui vuoden 2015 aikana yli 32 000 turvapaikanhakijaa. Määrä sinänsä ei ole kovinkaan suuri vauralle valtiolle, mutta kun edellisenä vuonna tulijoita oli vain hieman yli 3 600, jo aiemmin varsin lämmin maahanmuuttodebatti kuumeni kokonaan uusiin asteisiin.

Puolin ja toisin on provosoitu, kiehuttu, pöyristytty ja tultu tolkkuihinkin, kun keskustelu on roihahdellut eri suuntiin.

Tarkastelen, miten ja minkälaisin seurauksin maahanmuuttajat ja pakolaiset on konstruoitu kesän 2015 ja kesän 2016 välisenä aikana. En siis ota kantaa maahanmuuttoon ilmiönä tai arvioi maahanmuuttopolitiikkaa vaan analysoin, miten maahanmuuttajat on roolitettu viimeaikaisessa suomalaisessa poliittisessä draamassa.

Maahanmuuttajista puhutaan talous-, uhka- ja inhimillisen diskurssin puitteissa.

Pankki ei tietenkään tyhjene tälläkään kertaa, mutta esitän ajankohtaisia huomioita siitä, miten ja millä seurauksin maahamme saapuvia ihmisiä määritellään retorisesti.

Aineistonani ovat poliitikkojen julkiset tekstit eduskuntapuheista blogikirjoituksiin ja haastatteluihin. Teksti on tiivistelmä eri maiden maahanmuuttoretoriikkaa vertailevaa kokoomateosta varten valmistelemastani artikkelista.

Maahanmuuttajista puhutaan talous-, uhka- ja inhimillisen diskurssin puitteissa. Retorisesti olennaista on heidän potentiaaliinsa keskittyminen. Termejä ”maahanmuuttaja”, ”pakolainen” ja ”turvapaikanhakija” käytetään synonyymeinä, mikä näkyy myös omassa tekstissäni.

Taloudiskurssi

Taloudiskurssia määrittelee pitkälti myös **Juha Sipilän** hallituksen ohjelmaan kirjattu näkemys, jonka mukaan ”kantaväestön” ikääntymisestä johtuva huoltosuhteen heikkeneminen ja siitä seuraava julkisen talouden alijäämä muodostavat valtaisan ongelman. Tämän vuoksi maahanmuuttoon ja -muuttajiin suhtaudutaan positiivisesti.

Tuolloinen valtiovarainministeri **Alexander Stubb** totesi syksyllä 2015 maahanmuutosta olevan ”oikeasti hyötyä” ja käytti Ruotsia esimerkkinä, miten hyvinvointiyhteiskunnan rahoitus on Suomea paremmalla pohjalla osittain juuri maahanmuuttopolitiikan ansiosta.

Myös opetus- ja kulttuuriministeri **Sanni Grahn-Laasonen** näki, että onnistunut kotoutuminen ja työllistyminen saattavat olla vastauksia ”huoltosuhteen haasteeseen” ja ”työmarkkinoiden kohtaanto-ongelmiin”.

Vastaavalla tavoin sisäministeri (nyk. valtiovarainministeri) **Petteri Orpo** korosti, että maahanmuuttajat ovat kaivattu mahdollisuus maan taloudelle. Työikäisen väestön vähenemisen vuoksi Suomi tarvitsee ”joko huomattavasti pidemmät työurat tai lisää maahanmuuttajia”.

Orpo julistikin olevansa valmis ”poikkeuksellisiin toimiin”. Maahanmuuttajien työllistämiseksi on otettava kaikki keinot käyttöön – jopa palkkojen joustaminen alaspäin.

Taloudiskurssissa maahanmuuttajat joko pelastavat tai tuhoavat Suomen talouden.

Toimenpiteet ovat yhteensopivia työvoiman tarjonnan lisäämiseen ja työvoimakustannusten (käytännössä palkkojen) alentamiseen tähtäävän oikeistolaisen talouspolitiikan kanssa. Vähemmän yllättäen ministerin avaus kirvoittikin välittömästi kritiikkiä oppositiosta ja ammattiyhdistysliikkeestä, mutta myös hallituksen sisältä.

Talousdiskurssiin kuuluu myös kriittinen juonne. Siinä pakolaiset ja turvapaikanhakijat nähdään taakkana Suomen taloudelle, ei sen pelastajina. Heidän integroimisensa yhteiskuntaan tulee erittäin kalliiksi, ja kestää kauan ennen kuin he pystyvät tulemaan toimeen omillaan, ilman sosiaaliturvaa.

Toisin sanoen kestää liian kauan ennen kuin maahanmuuttajat alkavat hyödyttää maan taloutta.

Europarlamentaarikko **Jussi Halla-aho** sanoi Jotain rajaa -mielensäntuoksessa lokakuussa 2015, että yli puolet Välimeren ylittäneistä ei ollut syyrialaisia pakolaisia, vaan työttömyyttä ja korruptiota paenneita irakilaisia ja somalialaisia.

Vaikka paremman elämän etsiminen on ymmärrettävää, se on ongelma, koska työtä ei ole tarpeeksi tarjolla, eikä hyvinvointivaltio kestä ”tällaista kuormitusta”:

”Meille kerrotaan, että tulijat korjaavat Suomen vääristyneen väestöpyramidin tai parantavat huoltosuhdetta. Sivulauseessa saatetaan muistaa mainita, että näin käy vain, jos he työllistyvät. Meillä on 25 vuoden hankala kokemus humanitaarisesta maahanmuutosta juuri näistä kyseisistä maista. Jos työttömyysaste tähän mennessä tulleiden joukossa on 70 prosenttia vuodesta ja vuosikymmenestä toiseen, uskooko joku vakavissaan, että Suomi pystyy taantumän keskellä integroimaan työmarkkinoilleen moninkertaisen määrän uusia tulijoita? Me emme usko siihen.”

Halla-aho ennusti vuoden 2015 aikana Suomeen saapuvan yli 50 000 pakolaista, jotka maksaisivat jo turvapaikanhakuprosessin aikana yli 500 miljoonaa euroa.

Myös kansanedustaja, kokoomuksen varapuheenjohtaja **Janne Sankelo** arvioi marraskuussa 2015 synkästi, että tuolloisen tahdin jatkuessa ”Suomen kestokyvyn raja tulee vastaan vuodessa”.

Talouspuheeseen kuuluu myös väite, jonka mukaan ilmiö ei ole spontaani, vaan kyse on bisneksestä. Kansanedustaja **Wille Rydman** (kok.) kirjoitti, että ”matkanjärjestäjät” tuntevat eurooppalaisen järjestelmän ja myyvät ”turvapaketimatkoja” sisältäen neuvoja, miten päästä mahdollisimman anteliaaseen kohdemaahan.

Talouspuheeseen kuuluu myös väite, jonka mukaan ilmiö ei ole spontaani, vaan kyse on bisneksestä.

Näkemyksen on tuonut esiin muun muassa presidentti **Sauli Niinistö**. Pakolaiset ovat siis ”asiakkaita”, joita ovelat ihmissalakuljettajat hyödyntävät liiketoiminnassaan – ja mikä pahinta, Suomen talouden kustannuksella.

Läheistä sukua yllä mainitulle näkemykselle on maahanmuuttajien motiivien epäily. Esimerkiksi perussuomalaisten puoluesihteerä **Riikka Slunga-Poutsalon** mukaan vain noin 20 prosenttia tulijoista oli todella avun tarpeessa, loput olivat miehiä, joiden olisi pitänyt olla puolustamassa isänmaataan, kuten suomalaiset olisivat olleet.

Leikkausten keskellä ei voinut olla niin, että ”varoja kohdennetaan perusteettomasti maahan pyrkivien toimeentuloon”, Slunga-Poutsalo painotti. Sen vuoksi valepakolaiset eli ”elintasosurffarit” on karkotettava välittömästi.

Talousdiskurssissa maahanmuuttajat joko pelastavat tai tuhoavat Suomen talouden. Ensin mainitussa tapauksessa he ovat välineitä edistää hallituksen talouspolitiikkaa.

Diskurssin ääripäät mahtuvat yhden ja saman hallituksen sisään.

Jälkimmäisessä puolestaan argumentti on päinvastainen: hyväuskoisuus ja ideologinen toiveajattelu estävät näkemästä sekä taloudelle aiheutuvia todellisia seurauksia että ilmiön taustalla olevan rikollisuuden. On erittäin mielenkiintoista, että diskurssin ääripäät mahtuvat yhden ja saman hallituksen sisään!

Maahanmuuttajat nähdään pitkälti yhtenäisenä joukkona sen pohjalta, mikä on heidän potentiaalinsa Suomen talouskasvulle ja hyvinvoinnille. Diskurssi on yltiöpragmaattinen: ihmisten liikkuminen tulee saada mahdollisimman nopeasti hallintaan, ja jos maahanmuuttajat eivät tuo taloudellista hyötyä mahdollisimman pian, heidän läsnäolonsa on tarpeetonta.

Uhkadiskurssi

Talouden lisäksi erilaiset uhkakuvat ja turvallistaminen ovat olleet näkyvästi esillä. Tästä hyvä esimerkki on tilanteen määrittäminen ”kansainvaellukseksi”. Analogian mukaisesti nyt kyseessä on samanlainen barbaarilaumojen vyöry, mikä aikanaan johti Rooman valtakunnan tuhoon.

Niin sanottujen maahanmuuttokriitikkojen lisäksi tällaista varsin perinteistä uhkaretoriikkaa on käyttänyt muun muassa tasavallan presidentti.

Eduskunnan avajaispuheessaan Sauli Niinistö sanoi ”maahanmuuttovirran” olevan pitkälti ”kansainvaellusta” eli ”muuta kuin välitöntä hätää pakenevaa”. Presidentin mukaan tämä haastaa koko läntisen demokratian kyvyn auttaa, mutta myös ”eurooppalaisuuden rakenteet”.

Niinistön määrittelemä eurooppalainen paradoksi liittyykin nimenomaan arvoihin. Eurooppa ei enää kestä ”hallitsematonta kansainvaellusta”, ja sen arvojärjestelmä romahtaa.

Kansainvaellusretoriikka on tasapainottelua taloudellisen huolen ja kulttuuristen uhkien välillä.

Presidentti Niinistön kansainvaellusretoriikka on tasapainottelua taloudellisen huolen ja kulttuuristen uhkien välillä. Eurooppaan saapuvien ihmisten määrä uhkaa järkyttää universaaleihin oikeuksiin, muun muassa liikkumisen vapauteen ja turvapaikanhakuun, perustuvaa järjestelmää.

Niivistöläinen paradoksi siis on, että ihmisoikeudet ovat tulossa liian kalliiksi. Rivien välistä viesti on myös se, että maahanmuuttajien arvot ovat yhteensopimattomia eurooppalaisten arvojen kanssa.

Kansanedustaja **Teuvo Hakkarainen** (ps.) puhe eduskunnassa puolestaan on esimerkki suorasukaisesta tavasta yhdistää turvallisuuteen ja identiteettiin liittyvät uhkakuvat biopolitiikan kanssa. Viitaten selvitykseen, jonka mukaan monilla pienillä paikkakunnilla on enemmän naimattomia miehiä kuin naisia, Hakkarainen julisti eduskunnassa:

”Täällä on 155 kuntaa, joissa on nuoria miehiä ja sukupuolijakauma epätasapainossa samalla tavalla kuin Kiinassa. No, tänne meidän keskellemme aletaan laittamaan lisää näitä miehiä, ja tulee näitä Ismailin jälkeläisiä, jotka ovat sotineet aina keskenään, eikä koskaan rauhaa tule. Se on mahdoton yhtälö — tulevaisuus tulee olemaan erittäin synkkä, jos tämä jatkuu. Sanoisin tähän, olen kerran aikaisemminkin puhunut siitä, että rajat kiinni, ja paras eriste islamisaatiolle on piikkilanka.”

Hakkaraisen retoriikassa maahanmuuttajilla – siis nuorilla arabi- ja muslimimiehillä – on muuttumaton, luonnollinen olemus, joka on peräisin heidän väitetyltä esi-isältään Ismaelilta.

Raamatullisen viittauksen mukaan nämä jälkeläiset ovat väistämättä Ismaelin kaltaisia eli kuin ”villiaaseja”, jotka ovat jatkuvasti sotajalalla kaikkia, jopa veljiään, vastaan. Tämän vuoksi rauhaa ei koskaan tule.

Uhkia korostavassa diskurssissa keskeistä on yhteensopimattomuus.

Maahanmuuttajat saavat väestöjakauman lopullisesti epätasapainoon. Ismaelin pojat varastavat suomalaiset lisääntymiskäiset naiset. Näin populaatio islamilaistuu.

Kyseessä on hieman salonkikelpoisempi versio retoriikasta, jossa maahanmuuttajat esitetään raiskaamiseen taipuvaisina. Hakkaraisen puheessa kiteytyy tapa essentialisoida (muslimi)maahanmuuttajat tavalla, jonka kansallissosialistit aikanaan kehittivät juutalaisten kohdalla huippuunsa – traagisine seurauksineen.

Uhkadiskurssissa maahanmuuttajat konstruoidaan potentiaalisena uhkana myös tavalla, jossa heillä on yllä mainittua passiivisempi rooli. Pariisin iskujen jälkimainingeissa vasemmistoliiton **Paavo Arhinmäki** varoitti, että terroristit pyrkivät kylvämään vihaa, pelkoa ja sekasortoa sekä kääntämään eri ihmisryhmät toisiaan vastaan.

Terrori-iskut olivat hänen mukaansa Daeshin yrityksiä kääntää kantaväestö pakolaisia vastaan, hän julisti käyttäen ISIS-järjestöstä (sen omasta mielestä) halventavaa termiä.

Maahanmuutto ja sitä kautta kiristyvät jännitteet ovat tässä Daeshin ase Eurooppaa vastaan, maahanmuuttajat puolestaan sekä uhreja että välineitä, joiden kautta

Euroopan yhtenäisyyttä ja turvallisuutta pyritään järkyttämään. Rajoitukset vapaudelle tai toisia vastaan kääntymisen ovatkin Arhinmäen mukaan osavoittoja terroristeille.

Maahanmuuttajat muodostavat sekä turvallisuus- että biopoliittisen uhan ”alkuperäiselle” väestölle.

Uhkia korostavassa diskurssissa keskeistä on yhteensopimattomuus. Maahanmuuttajien arvot ovat yhteensopimattomia eurooppalaisten ja siten myös suomalaisten arvojen kanssa. Maahanmuuttajat edustavat muuttumatonta, homogeenista islamia, joka on vastakohta eurooppalaiselle rationaalisuudelle.

Maahanmuuttajat muodostavat sekä turvallisuus- että biopoliittisen uhan ”alkuperäiselle” väestölle, koska he ovat sotaisia, alkukantaisia ja kiimaisia. Toisaalta he voivat myös tahtomattaan asettaa maan alttiiksi terrorismille.

On myös huomionarvoista, että myös tässä diskurssissa maahanmuuttajia kohdellaan massana. Heidät esitetään joko vaistojensa ohjaamana laumana tai epäilyttävän, sotaisan uskonnon välikappaleina.

Seurauksena on se, että näin moniulotteisen uhan torjumiseksi hyvinkin poikkeukselliset toimenpiteet vaikuttavat helposti oikeutetuilta, suorastaan välttämättömiltä.

Inhimillinen diskurssi

Niin sanotussa inhimillisessä diskurssissa painotetaan pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden ahdinkoa sekä heidän oikeuksiaan. Toisaalta myös taloudelliset ja ideologiset näkökohdat ovat vahvasti esillä. Diskurssin edustajia ovat pääasiassa – mutta ei pelkästään – oppositiopuolueiden poliitikot.

Inhimillisessä diskurssissa turvapaikanhakijoiden ahdinko yhdistyy taloudellisiin näkökohtiin sekä kritiikkiin hallitusta kohtaan.

Vihreiden puheenjohtaja, kansanedustaja **Ville Niinistö** arvosteli hallituksen (kesäkuussa 2016 hyväksyttyä) aikomusta kiristää perheenyhdistämisen toimeentuloehtoa todeten sen olevan epäinhimillinen.

Vaikka maahanmuuttajat tekisivät parhaansa Suomen puolesta, heidän ei anneta olla läheistensä kanssa, mikä on Niinistön mukaan väärin. Hän sanoikin suoraan taustalla olevan maailmankatsomuksen eli ”impivaaralaisen populismin” olevan käsittämätön.

Hallituksen aikomukset ovat myös taloudellisesti vahingollisia, koska ne haittaavat maahan tulleiden työllistymistä ja integroitumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Kyseessä oli ”epätoivoinen räpeltäminen” ja ylireagoiminen tavalla, jossa kaikki häviäisivät – Suomi menestyisi vain avoimena ja kansainvälisenä taloutena.

RKP:n tuolloinen puheenjohtaja **Carl Haglund** yhdisti niin ikään talouden inhimillisiin näkökohtiin. Hän arvosteli hallituksen aietta selvittää maahanmuuton kustannukset sekä leikata kehitysapua.

Välimerestä oli tulossa hautausmaa, mutta Suomi oli kääntämässä selkensä kansainväliselle solidaarisuudelle. Hän julisti puolueensa sanoutuvan irti politiikasta, joka unohtaa maailman köyhimmät ja hädässä olevat.

Haglundin mukaan hallitus ei myöskään ilmeisesti ollut huomannut tutkimustietoa siitä, että ikääntyvä Suomi tarvitsee enemmän ihmisiä ”pelastaakseen hyvinvoinnin”. Hän jatkoi dramaattisesti:

”Jää mysteeriksi, kuinka onnistumme houkuttelemaan ihmisiä muuttamaan maahamme, kun Sipilä kavereineen seisoo rajalla ja liimaa hintalappuja otsaan. Ainakin minä välttelisin muuttamasta maahan, jossa rajan ylityksen jälkeen saat ensimmäisenä kuulla, kuinka paljon tulet maksamaan. Tähän johtaa perussuomalaisten yksinkertaistettu politiikka, kun he nyt ovat päässeet valtaan keskustan ja kokoomuksen avulla.”

Näin inhimillisessä diskurssissa turvapaikanhakijoiden ahdinko yhdistyy taloudellisiin näkökohtiin sekä kritiikkiin hallitusta kohtaan. Hallituksen toimet ovat epäinhimillisiä ja kääntyvät sen omien päämäärien vastaisiksi.

Nimenomaan perussuomalaisten ideologioineen nähdään olevan kyseisen politiikan taustalla – ovelat populistit ovat kietoneet hallituskumppanit pauloihinsa!

Myös debatissa käytettyjen käsitteiden soveltuvuutta kyseenalaistettiin.

Myös debatissa käytettyjen käsitteiden soveltuvuutta kyseenalaistettiin. Esimerkiksi Paavo Arhinmäen mukaan ilmiötä ei voinut kutsua kriisiksi; todellinen kriisi oli Syyriassa ja Irakissa. Hän myös huomautti, että noissa maissa nimenomaan nuoret miehet olivat haavoittuvassa asemassa ”Isiksen ja muiden karmivien ääriliikkeiden puristuksessa”.

”Ehkä nuorilla miehillä nähdään myös olevan parhaat mahdollisuudet selviytyä hengenvaarallisesta merimatkasta, tai ihmissalakuljettajien kynsistä. Heillä voi myös ajatella olevan parhaat edellytykset hankkia toimeentuloa ja auttaa taakse jääneitä. Hirvittävän monen nuoren miehen, naisen ja lapsen matka kuitenkin päättyy hukkumiskuolemaan Välimerellä.”

Näin nuoret maahanmuuttajamiehet ovatkin suorastaan sankareita, jotka asettavat henkensä alttiiksi pelastaakseen perheensä. Arhinmäki jatkoi, että ”laitonta turvapaikanhakijaa” ei ole olemassakaan, koska henkilöllisyystodistuksen puuttuminen ei vie oikeutta hakea turvapaikkaa.

SDP:n kansanedustaja **Erkki Tuomioja** puolestaan totesi, että suurin osa turvapaikanhakijoista toivoi pystyvänsä palaamaan takaisin rakentamaan *omaa maataan* heti, kun se olisi mahdollista.

Inhimillinen diskurssi ei noudattele hallitus–oppositio-jakolinjaa.

Jyrkästä politisoitumisesta huolimatta inhimillinen diskurssi ei noudattele hallitus–oppositio-jakolinjaa. Esimerkiksi Alexander Stubb, Juha Sipilä ja Sanni Grahn-Laasonen ovat painottaneet, että kriisin aiheuttamista ongelmista huolimatta maahanmuuttajien ihmisarvoa on kunnioitettava.

Toisaalta esimerkiksi oppositiopuolue kristillisdemokraattien **Päivi Räsänen** on korostanut inhimillisyyden lisäksi hallittavuutta.

Tässä diskurssissa maahanmuuttajat esitetään sekä hädänalaisina uhreina että läheisiään ja Suomea auttamaan pyrkivinä sankareina. Toisaalta tämä myös mahdollistaa maahanmuuttajien käyttämisen hallituspolitiikan kritisoimiseen.

Moraalisesti puhtoiset uhrit ja sankarit ovat tunnetusti poliittisesti käyttökelpoisia hahmoja.

Kaikki talouden ja tulevaisuuden ehdoilla?

Talous ja välineellistäminen ovat voimakkaasti läsnä jokaisessa tässä tarkastelluista diskursseista. Kun maahanmuuttajat harvoin nähdään aktiivisina toimijoina, näin tapahtuu pääasiassa taloudellisista lähtökohdista.

Tämä ei ole yllättävää ottaen huomioon velkahysterian, kilpailukyvyyn korostamisen ja ylipäätään uusliberalismin hegemonian sekä sen, että maahanmuuttoa käsitellään taloustilanteen surkuttelun yhteydessä. Hallituksen kohdalla vastuu maan taloudesta on tietysti myös yksi käytännön syy.

Diskurssit elävät rinnakkain suomalaisten poliitikkojen retoriikassa. Joskus jopa kaikki kolme ovat läsnä yhdessä ja samassa tekstissä. Myös puolueiden sisällä on erilaisia painotuksia, eikä hallitus–oppositio-jako aina ole yksiselitteinen.

Talous ja välineellistäminen ovat voimakkaasti läsnä jokaisessa tässä tarkastelluista diskursseista.

Sen verran on kuitenkin yleistettävissä, että siinä missä positiivinen talouspuhe hallitsee oikeistohallituksen liberaalia siipeä, negatiivinen talousretoriikka sekä uhkakuvat ovat useimmiten konservatiivien ja perussuomalaisten heiniä.

Toisaalta myös oppositio politisoi maahanmuuttajia. Heitä käytetään innokkaasti hallituksen kritisoimiseen.

Kärjistäen voidaan todeta, että kun hallitus käyttää maahanmuuttajia talouspolitiikkansa legitimoimiseen, oppositio politikoi vetoamalla turvapaikanhakijoiden kärsimyksiin ja ihmisoikeuksiin. Erityisesti perussuomalaisten ideologia esitetään sekä epäinhimillisenä että taloudellisesti turmiollisena.

Retorisesti näkyvin keino on maahanmuuttajien potentiaaliin keskittyminen. Perinteisesti poliittinen puhe suuntautuu nimenomaan tulevaisuuteen neuvoen tai varoittaen.

Poliittinen puhe suuntautuu nimenomaan tulevaisuuteen neuvoen tai varoittaen.

Näin on myös Suomen tapauksessa: kaikissa diskursseissa maahanmuuttajat esitetään lähinnä siitä näkökulmasta, miten heidän potentiaalinsa tulee aktualisoitumaan – joko toivoen tai peläten.

Kenneth Burke on huomauttanut, että potentiaalisuuden ja aktuaalisuuden välinen jännite on retorisesti käyttökelpoinen. Koska taipumus voi yhtä hyvin jäädä toteutumatta, on todennäköistä, että kyseinen ilmiö ihmisineen pyritään saamaan hallintaan ja mahdollisimman ennustettavaksi.

Koska potentiaalisuus on toisaalta mahdollista tulkita myös vääjäämättömänä kehityskulkuna, sen pohjalta voidaan tehdä deterministisiä ja rasistisia määritelmiä niistä, joilla tuo potentiaali katsotaan olevan.

Molemmat lähestymistavat ovat osa suomalaista poliittista puhetta maahanmuuttajista. Ihmisiä puetaan retorisesti paljolti sillä perusteella, mitä väitettyjä hyötyjä ja haittoja heistä on maan tai oman puolueen menestykselle. Kun tulevaisuus riippuu maahanmuutosta, hädänalaisten nykyhetken tarpeet jäävät helposti vähälle huomiolle.

Kaiken kaikkiaan maahanmuuton yhteydessä **Immanuel Kantin** vaatimus välttää ihmisten kohtelemista välineinä näyttää olevan poliitikkojemme retoriikassa varsin pienessä roolissa.

YTT Jouni Tilli tutkii poliittista ja uskonnollista vallankäyttöä.